

Pozmeňujúce návrhy k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z., o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

(vládny návrh zákona)
parlamentná tlač č. 1492

Navrhujeme nasledujúce pozmeňujúce návrhy:

V čl. I

1. Novelizačný bod č. 1 sa mení takto

V § 24 písm. a) sa za slová osoba vkladá čiarka a dopĺňajú slová „alebo právnická osoba“.

Odôvodnenie:

Z ustanovenia čl. 1 ods. 2 Smernice 85/337/EHS (v znení smernice 2003/35/ES) (ďalej len „smernica o EIA“) a z čl. 2 ods. 5 Aarhuského dohovoru vyplýva, že „zainteresovanou verejnosťou“, ktorá musí mať práva na účasť na konaní o povolení činností vyplývajúce z čl. 6, 8 a 9 Smernice o EIA a z čl. 6 Aarhuského dohovoru, je **aj osoba**, ktorá „môže byť pravdepodobne dotknutá“ („likely to be affected“) rozhodovacím procesom (teda môžu byť dotknuté jej akékoľvek práva) alebo ktorá „má záujem“ („having an interest in“) na environmentálnom rozhodovacom procese.

Návrh novely zákona v bode 1. vymedzuje ako zainteresovanú verejnosť nasledovné subjekty

- a) fyzická osoba podľa § 24a,
- b) občianska iniciatíva podľa § 25,
- c) občianske združenie podporujúce ochranu životného prostredia podľa § 26,
- d) organizácia podporujúca ochranu životného prostredia založená podľa osobitných predpisov²⁴⁾ (ďalej len „mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia“) podľa § 27.“.

Takéto vymedzenie nie je v súlade so smernicou o EIA. Čl. 1 ods. 2 Smernice o EIA hovorí, že: "'the public concerned' means: the public affected or likely to be affected by, or having an interest in, the environmental decision-making procedures..." ("public" je v čl. 1 ods. 2 smernice definovaný ako akákoľvek fyzická alebo právnická osoba či organizácia: 'the public' means: one or more natural or legal persons and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organisations or groups;). Podľa uvedeného sa tak zainteresovanou verejnosťou, ktorej členovia by mali mať postavenie účastníka rozumejú aj iné, než v návrhu uvedené subjekty. Pojem "public" nie je možné úplne zredukovať iba na fyzické osoby, pretože smernica o EIA hovorí o akýchkoľvek "osobách" (teda prípadne aj právnických osobách (napr. obce, firmy), ktoré rovnako môžu mať záujem na rozhodovaní).

Na základe uvedeného navrhujeme, aby, v súlade so smernicou EIA, boli ako zainteresovaná verejnosť vymedzené i ostatné subjekty uvedené v smernici o EIA – a to právnické osoby.

Nad rámec uvedeného uvádzame, že podobná právna úprava bola prijatá i v Čechách a to po poslednej novele českého zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Táto novela rozšírila okruh účastníkov konania, ktoré sa môžu zúčastniť na povolovacích konaniach pre činnosti podliehajúce procesu EIA, vrátane aktívnej žalobnej legitimácie na preskúmanie zákonnosti povolovania, o obce.

2. Novelizačný bod č. 2 znie:

Za § 24 sa vkladá nový § 24a, ktorý znie:

„§ 24a

Fyzická osoba, alebo právnická osoba, ktorá má záujem na rozhodovaní o povolení činnosti 2) uvedenej v prílohe č. 8, má v konaniach o povolení tejto činnosti postavenie účastníka konania 25). Táto osoba sa považuje za subjekt, ktorého právo na priaznivé životné prostredie môže byť rozhodnutím dotknuté.

Poznámka pod čiarou č. 2) znie: „2) Napríklad zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 164/1996 Z.z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 313/1999 Z.z. o geologických prácach a o štátnej geologickej správe (geologický zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, zákon č. 364/2004 o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“

Odôvodnenie bodu 2:

Pozmeňujúci návrh rieši nedostatočné vymedzenie pojmu „zainteresovaná verejnosť“

v návrhu zákona vzhľadom k požiadavkám smernice o EIA a dostatočnú účasť zainteresovanej verejnosti v nasledovných povolovacích konaniach.

Zo Smernice o EIA vyplýva, že "zainteresovaná verejnosť" ("public concerned") musí mať postavenie účastníka konania o povolení činnosti (napr. stavebného konania) a to na základe čl. 1 ods. 2 Smernice o EIA, ktorý hovorí: "the public concerned' means: the public affected or likely to be affected by, or having an interest in, the environmental decision-making procedures...". Zo smernice tak vyplýva, že účastníctvo akejkoľvek fyzickej osoby či právnickej osoby v konaní o povolení činnosti (napr. v stavebnom konaní) vychádza iba z toho, že táto osoba "má záujem" na rozhodovaní.

Podľa vládneho návrhu novely, na to aby sa osoba mohla zapojiť do povolovacích konaní je potrebné splniť dve podmienky;

1. musí podať stanovisko v rámci procesu EIA.
2. musí mať na rozhodnutí záujem.

Smernica o EIA však pre účastníctvo osôb vyžaduje iba jednu podmienku, a to tú, že osoba má na rozhodnutí záujem. Účastníctvo tejto osoby tak v zmysle smernice o EIA nemožno viazať ešte na podmienku, že musí podať písomné stanovisko počas prechádzajúceho procesu posudzovania vplyvov na ŽP.

Na základe uvedeného tak navrhujeme, aby osoby uvedené v navrhovanom ustanovení § 24a mali postavenie účastníka konania v povolovacích konaniach o činnostiach podliehajúcich procesu EIA vždy, ak majú o takéto rozhodovanie záujem a bez ohľadu na to, či podajú stanovisko v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, teda tak ako to požaduje smernica o EIA.

Uvedená zmena je dôležitá aj z toho hľadiska, že po prijatí vládneho návrhu nebude možná účasť verejnosti v tých povolovacích konaniach u činností, kde bude proces EIA k 1. máju 2010 (navrhovaná účinnosť zákona) ukončený. Zainteresovaná verejnosť uvedená v novom § 24a nebude môcť do týchto povolovacích konaní nijakým spôsobom vstúpiť a zasiahnuť do nich, pretože nenaplní podmienku podania stanoviska v rámci procesu EIA, keďže to už bude ukončené. Hlavná požiadavka Európskej komisie (na základe ktorej bola táto novela pripravená) – účasť verejnosti v povolovacích konaniach v súlade s komunitárnym právom – tak naplnená nebude.

Pozmeňovacím návrhom zároveň navrhujeme, aby v poznámke pod čiarou č. 2 bol uvedený širší príkladný výpočet povolovacích konaní, v ktorých zainteresovaná verejnosť bude vystupovať v pozícii účastníka konania. Domnievame sa, že vzhľadom na jednoznačnosť aplikácie zákonného ustanovenia je dôležité jasné pomenovanie povolovacích konaní v poznámke pod čiarou, aby bolo zrejmé, ktorých konaní sa účasť verejnosti týka. Aby sa nestalo, že zainteresovanej verejnosti nebude priznané postavenie účastníka povolovacieho konania napr. o "určení, zmene alebo zániku dobývacieho priestoru" podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (t.j. banského zákona), pretože toto konanie v poznámke pod čiarou uvedené nie je výslovne uvedené. Jedná sa pritom o veľmi dôležité konanie podľa banského zákona, ktoré je rovnako konaním o povolení činnosti (ide o obdobu konania o umiestnení stavby podľa stavebného zákona - čiže ide o prvé a veľmi dôležité štádium povolovania banskej ťažby). Konanie o určení dobývacieho priestoru je v súčasnosti kľúčové napr. pri snahách otvoriť uránové a zlaté bane na Slovensku. Vládna novela však vôbec neobsahuje odkaz, že by sa mala účasť verejnosti týkať aj tohto kľúčového konania.

Tým môže byť v praxi vylúčená verejnosť z povoľovania banskej ťažby (napr. uránu), ktorá má obrovský vplyv na zdravie a životné prostredie.

V čl. VI.

Čl. VI znie

„Čl. VI

Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 238/2006 Z. z., zákona č. 21/2007 Z. z., zákona č. 94/2007 Z. z., zákona č. 335/2007 Z. z. a zákona č. 408/2008 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

V § 8 ods. 4 tretia veta znie: „Účastníkom konania o vydanie súhlasu alebo povolenia, je aj fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu. 11a)“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 11a a 11b znejú:

11a) § 24 až 27 zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov.“.

Odôvodnenie:

Pozmeňovací návrh rieši nedostatočné postavenie dotknutej verejnosti v konaniach podľa atómového zákona.

Vo vládnom návrhu zákona je ako podmienka účasti zainteresovanej verejnosti v konaniach podľa atómového zákona stanovené, že posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z., o musí prebehnúť bezprostredne pred konaním o vydanie súhlasu alebo povolenia. Z hľadiska smernice o EIA je táto podmienka neprijateľná a účasť zainteresovanej verejnosti v konaniach sa na ňu viazať nesmie. Navrhujeme preto vypustenie tejto podmienky.

Nový čl. VIII

Za čl. VII sa vkladá nový čl. VIII, ktorý znie:

„Čl. VIII

Zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 220/2004 Z. z., zákona č. 205/2004 Z. z., zákona č. 572/2004 Z. z., zákona č. 587/2004 Z. z., 532/2005 Z. z. a zákona č. 515/2008 Z. z. sa mení a dopĺňa takto.

V § 10 ods. 3 písm. a) sa na konci vkladajú slová „alebo osoba, ktorá má záujem na integrovanom povolení“.

Doterajší čl. VIII sa označuje ako čl. IX.

Odôvodnenie:

Pozmeňujúci návrh rieši zosúladenie navrhovanej právnej úpravy so zákonom o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia.

Zákon o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia v súčasnej právnej úprave upravuje postavenie zainteresovanej verejnosti spôsobom, ktorý je totožný s v súčasnosti platnou úpravou zainteresovanej verejnosti uvedenej v zákone č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Vzhľadom k tomu, že činnosti, ktoré podliehajú zároveň integrovanému povoleniu podliehajú aj procesu EIA, je potrebné pojem zainteresovanej verejnosti v tomto predpise rozšíriť aj o tie osoby, ktoré majú na integrovanom povolení záujem, teda o tie osoby, o ktoré sa rozšíril aj okruh zainteresovanej verejnosti v zákone č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V prípade, ak by sa tento okruh nerozšíril, mohlo by, vzhľadom k dvojakej právnej úprave, dôjsť k problémom a chybám pri aplikácii a interpretácii týchto ustanovení v praxi, čo by mohlo viesť k rozporu s požiadavkami smernice o EIA, ako aj požiadavkami vyslovenými Európskou komisiou.